

Postanowienie z dnia 14 lutego 2006 r.

III SPP 7/06

Skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu apelacyjnym bez nieuzasadnionej zwłoki jest nieuzasadniona, jeżeli w dniu jej sporządzenia upłynęło niewiele ponad 4 miesiące od wniesienia apelacji.

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Zbigniew Hajn (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 lutego 2006 r. skargi Mirosława C. na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w Warszawie [...]

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e n i e

Mirosław C. 29 listopada 2005 r. złożył do Sądu Apelacyjnego w Warszawie skargę na przewlekłość postępowania w sprawie [...], wnosząc na podstawie art. 2 w związku z art. 1 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843) o stwierdzenie, że w postępowaniu tym nastąpiło naruszenie prawa skarżącego do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki z uwagi na bezczynność sądu; wydanie sądowi rozpoznającemu sprawę zalecenia podjęcia w wyznaczonym terminie odpowiednich czynności; zasądzenie na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa odszkodowania w wysokości 10.000 zł; zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W przedmiotowej sprawie skarżący wniósł o zasądzenie od strony pozwanej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA 75.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami w związku z trwałym niewywiązywaniem się z obowiązku wypłaty odszkodowania

wynikającego z zawartej 1 lipca 1999 r. umowy ubezpieczenia komunikacyjnego AC/NW nr polisy [...], samochodu marki Mercedes-Benz [...]. Strona pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości. Pozwana nie zakwestionowała faktu zawarcia z powodem przedmiotowej umowy ubezpieczenia, podniosła jednak, że odszkodowanie powodowi nie przysługuje z uwagi na fakt, że pojazd został odnaleziony na terenie Rosji i tym samym nie doszło do „utrąty pojazdu wskutek jego kradzieży”.

Sąd Okręgowy w Warszawie [...] wyrokiem z dnia 20 sierpnia 2001 r. oddalił powództwo Mirosława C. stwierdzając, że na obecnym etapie sprawy jest ono przedwczesne. Sąd podniósł ponadto, iż oczywista jest ewentualna odpowiedzialność PZU w przypadku niemożności wydania auta, szkody poniesionej w związku z uszkodzeniami pojazdu, jak też kosztów jego sprowadzenia.

Powód wniósł apelację od przedmiotowego orzeczenia, zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 805 i 817 k.c. oraz 5 i 354 k.c. oraz sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że działanie powoda było przedwczesne oraz że powód pomimo zgłoszenia szkody oraz dostarczenia kompletu dokumentów i kluczy pozostał właścicielem pojazdu.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu sprawy w dniu 31 października 2002 r. doszedł do przekonania, że zachodzi konieczność uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania. W ocenie Sądu Apelacyjnego wyniki postępowania karnego prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową dla W.P. oraz wyniki współpracy tej Prokuratury z prokuraturą rosyjską w ramach międzynarodowej pomocy sądowej wskazywały bowiem na niewielkie prawdopodobieństwo odzyskania pojazdu.

W wyniku zgodnego wniosku obu stron mającego na celu zawarcie porozumienia, postanowieniem z 7 lutego 2003 r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie, jednak 2 października 2003 r. powód wniósł kolejny wniosek o podjęcie zawieszzonego postępowania, skutkiem czego Sąd 9 października 2003 r. podjął postępowanie.

Po raz kolejny Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt. 4 k.p.c., argumentując to toczącym się w Prokuraturze Rejonowej postępowaniem przygotowawczym, którego wynik ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu. Na to postanowienie powód złożył zażalenie.

Postanowieniem z 27 października 2004 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, uchylił zaskarżone postanowienie. Sąd Apelacyjny podniósł, że przed zawieszeniem postępowania Sąd Okręgowy powinien zbadać jaki jest stan sprawy karnej, od której uzależnia rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie, gdyby zaś to zrobił ustaliby, że dotychczasowe wyniki postępowania karnego pozwalają na kontynuowanie przedmiotowej sprawy.

Wnoszący skargę zwrócił uwagę na okoliczność, że bezzasadność zawieszenia postępowania w niniejszej sprawie spowodowała dodatkowe przedłużenie postępowania o okres prawie 5 miesięcy.

W dniu 8 lutego 2005 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok, zasądzając od Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA w W. na rzecz powoda kwotę 75.000,00 zł. W dniu 15 lutego 2005 r. powód wniósł o sporządzenie uzasadnienia tego orzeczenia. Uzasadnienie wyroku zostało mu doręczone 4 maja 2005 r. Nadto Sąd przez okres ponad 1 miesiąca nie wzywał powoda do uiszczenia wpisu od apelacji.

Od przedmiotowego wyroku pozwany w dniu 17 maja 2005 r. wywiódł apelację zarzucając orzeczeniu Sądu błędną wykładnię przepisu art. 805 k.c., niewyjaśnienie wszystkich okoliczności oraz naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku.

Wnoszący skargę podniósł zarzut, że pomimo upływu ponad 4 miesięcy od złożenia przez skarżącego odpowiedzi na apelację strony pozwanej i dopełnienia wszelkich formalności z tym związanych (złożenia odpisu odpowiedzi na apelację) termin posiedzenia sądu nie został do dnia dzisiejszego wyznaczony. Zdaniem skarżącego strony w swoich pismach podniosły wszelkie zarzuty, jakie mogą mieć wpływ na wydanie ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie oraz dołączyły wszelkie dokumenty, jakie zostały sporządzone w trakcie trwania współpracy stron. Z uwagi na znaczną długotrwałość postępowania w przedmiotowej sprawie (od wniesienia pozwu minęło 5 lat), w dniu 25 sierpnia 2005 r. skarżący wniósł o niezwłoczne wyznaczenie terminu posiedzenia, jednakże bez rezultatu.

Przedstawiciel Skarbu Państwa Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie w trybie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. i wniósł o oddalenie skargi.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 powołanej ustawy strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej spra-

wie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia. Zdaniem Prezesa Sądu Okręgowego w sprawie [...] przesłanki do stwierdzenia przewlekłości nie zachodzą. Od momentu zwrotu akt z Sądu Apelacyjnego 18 grudnia 2002 r. po rozpoznaniu apelacji sprawa toczyła się bez zbędnej zwłoki. Terminy rozpraw wyznaczane były niezwłocznie, a odroczenia uzasadnione były bądź to wnioskami obu stron wobec możliwości ugodowego zakończenia sporu (rozprawa 21 listopada 2003 r.), bądź też złożonymi wnioskami dowodowymi (rozprawy 19 grudnia 2003 r. i 2 lutego 2004 r.). Nie można zgodzić się z twierdzeniem skarżącego, że postanowienie o zawieszeniu postępowania doprowadziło do przewlekłości postępowania, choć w ramach kontroli międzyinstancyjnej zostało uchylone. Wszystkie czynności związane z nadaniem biegu zażaleniu na to postanowienie podejmowane były przez Sąd niezwłocznie. Zażalenie złożone przez profesjonalnego pełnomocnika było tylko częściowo opłacone, dlatego też konieczne było wezwanie do uzupełnienia wpisu. W odpowiedzi na to zobowiązanie powód złożył wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, który po uzupełnieniu jego braków rozpoznany został 9 sierpnia 2004 r. Przedstawienie akt Sądowi Apelacyjnemu nastąpiło 24 sierpnia 2004 r. - bezpośrednio po dołączeniu do akt sprawy zwrotnych potwierdzeń odbioru postanowienia w przedmiocie wniosku o zwolnienie od kosztów. Odroczenie publikacji orzeczenia do 8 lutego 2005 r. miało miejsce na rozprawie przeprowadzonej 25 stycznia 2005 r. Tak więc zarzut wielokrotnego odraczania publikacji orzeczenia jest bezzasadny. Uzasadnienie wyroku istotnie nastąpiło z przekroczeniem terminu określonego w art. 329 k.p.c., jednakże sporządzenie przez sędziego obszernych motywów wydanego orzeczenia i przesłanie go stronie wnioskującej w terminie 2 miesięcy od złożenia wniosku nie można uznać za doprowadzenie do przewlekłości postępowania w rozumieniu wyżej wskazanej ustawy. Wobec powyższego skarga powoda nie jest uzasadniona, co w konsekwencji może prowadzić jedynie do jej oddalenia, o co Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie wniósł.

Postanowieniem z 30 grudnia 2005 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił skargę w zakresie dotyczącym zakończonego w chwili jej wniesienia postępowania przed Sądem pierwszej instancji w sprawie [...]. Natomiast drugim postanowieniem z tej samej daty uznał się niewłaściwym do rozpoznania skargi na naruszenie prawa do rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy [...] i przekazał skargę Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy jest właściwy wyłącznie do rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania przed sądem apelacyjnym (ewentualnie Sądem Najwyższym) i nie jest właściwy do rozpoznania skargi dotyczącej postępowania przed sądem okręgowym, choćby obejmowała ona także uprzednie postępowanie przed sądem apelacyjnym (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2005 r., III SPP 14/05, OSNP 2005 nr 16, poz. 261). W zakresie przekazanym do rozpoznania Sądowi Najwyższemu skarga dotyczy przewlekłości w trwającym w chwili jej wniesienia postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym. Z treści art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843, powoływanej dalej, jako „ustawa”) wynika, że skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się do sądu w toku postępowania w sprawie, a Sądem właściwym do jej rozpoznania jest sąd przełożony nad sądem, przed którym toczy się postępowanie (art. 4 ust. 1 ustawy), przy czym Sąd Najwyższy jest właściwy do rozpoznania skargi dotyczącej przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym (art. 4 ust. 2 ustawy).

Przedmiotowa skarga w zakresie, w jakim zarzuca przewlekłość w postępowaniu Sądu Apelacyjnego w Warszawie jest niezasadna. Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy, reguluje ona zasady i tryb wnoszenia oraz rozpoznawania skargi strony, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu. Stosownie do art. 2 ustawy, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (ust. 1), przy czym dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty (ust. 2). Oznacza to, iż celem skargi na przewlekłość w toku postępowania jest przeciwdziałanie trwającej przewlekłości, zaś jej funkcją przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego. Służy temu zarówno samo stwierdzenie wy-

stąpienia przewlekłości w postępowaniu (art. 12 ust. 2 ustawy), jak i możliwość zalecenia podjęcia przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie (art. 12 ust. 3 ustawy).

Analiza akt wskazuje, iż apelacja pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego wpłynęła do Sądu Okręgowego 23 maja 2005 r. Sąd Apelacyjny otrzymał akta sprawy 21 lipca 2005 r. W dniu 27 lipca 2005 r. powód (wnoszący niniejszą skargę) złożył odpowiedź na apelację, 29 sierpnia 2005 r. wystąpił z wnioskiem o niezwłoczne wyznaczenie rozprawy, a 29 listopada 2005 r. wpłynęła do Sądu Apelacyjnego rozpatrywana skarga o stwierdzenie, że nastąpiło naruszenie prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Sąd Apelacyjny do dnia otrzymania przedmiotowej skargi nie wyznaczył terminu rozprawy.

Należy wskazać, że art. 2 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki stanowi, że strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Tymczasem w sprawie, której dotyczy skarga czas między wniesieniem apelacji a dniem sporządzenia rozpoznawanej skargi wynosi niewiele ponad 4 miesiące. W ocenie Sądu Najwyższego nie można w tej sytuacji uznać, że w dniu sporządzenia skargi wystąpiła przewlekłość postępowania przed Sądem Apelacyjnym (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 maja 2005 r., III SPP 78/05, OSNP 2005 nr 21, poz. 347; postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 2005 r., III SPP 34/05, niepublikowane; postanowienie Sądu Najwyższego z 22 marca 2005 r., III SPP 52/05, niepublikowane).

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy orzekł jak w sentencji.

=====